

1. Mundu globalaren eta era digitalaren testuingurua

- a) Globalizazioan hoberen ateratzen diren kulturak munduko finantza eta teknologia zentroak dauden lekuetakoak dira, eta horren ostean, estatuen kulturak, harreman sozialak eta kultura eta botere artikulazioa haien menpean dituztenak. Metropoli garatuak ere bereziki ondo ateratzen dira, elkartrukearen nodoak diren heinean. Kultura txiki territorialak, komunitate identitario territorialei mesede gutxi globalizazioak.
- b) Globalizazioarekin bat garatutako aldaketa teknologiko digitalak eragin handia, ahalbidetu: “cultura de proximidad”-en garapena, baliabideak konpartitzea, formatu eta hizkuntza berriak, elkartruke planetarioak, dstitribuzioaren kostuen gutxitze bat, urruneko merkatuak irekiak, eskala ekonomia berriak... Honek eragina dauka jarduera kultural guztietan (bai ondare bai zerbitzuei dagokionbez, bai industria kulturalari dagokionez), baita ondare eta produkzio prozesuen fase guztietan (kontserbaziotik sorkuntzara, distribuzio ta difusioa, produkzioa..). Konsumoa eta obren eskuragarritasunean era eragina dauka.
- c) Digitalizazio hau ez da espazio abstraktu batean ematen baizik eta mundu mailako botere sistema konkretu batean. Esatedun du internet dagoen sare soziala, dena dela, ez dagoela erabat determinatua, oraindik ere ikusteke dago zer forma hartzen joan den, ea, batzuek nahi duten bezala, sare erabat merkantila bilakatuko den edo gaur egunko “anarkia bideratua” izaten jarraituko duen.

Honek denak arazo larriak sortzen ditu orokorrean baino batez ere kultura txikientzako: Konzentrazioak ematen dira banaketa sare eta produktu solbenteen eskubideen gainean. Mundu kulturalak 3 erritmotan garatzen dira: kultura transnazional klonatzaile bat, herrialde europar handi batzuen produkzio sosteniblea eta arriskuan dauden kultura lokal batzuk; gero eta lanpostu gehiago kultur munduan baino gero eta prekaritate eta mobilitate handiagoa, bitarterako berriak (agentes empaquetadores, pacilitadores, buscadores... “las rentabilidades y remuneraciones conforme a valores añadidos reales son inseguras”. (??) Kultura txikiei bereziki eragin, estatu kulturekin alderatuz, ez baitaukate gaitasunik autoerreproduzio kulturalerako, izan diglosia arrazoiengatik, marko politikoagatik edo estatu zentralarekiko duten dependentzia mediatikoagatik... “No son sistemas con inercia propia, y obliga a un constante ejercicio de voluntad institucional y colectiva”.

2. Oinarrizko problematika eta aukerak euskal kulturarentzako

Problematikak:

- a) Sorkuntzaren eta merkatu kulturalen merkantilizazio eta internazionalizazioa mundu global digitalean
- b) Euskal herriaren tamainu txikia eta haren fragmentazioa, apustu kulturaren bideragarritasuna eta kostua baldintzatzen duena; hau bereziki egia da euskeraz dagoen kulturantzako

Indarguneak:

- a) hezkuntza sistema nahiko indartsu bat

- b) “saber hacer” kultural bat eta europako abangoardiekin lotura
- c) bertakoaren (lo propio) estimua
- d) esperientzia industrial eta teknologiko esanguratsua
- e) gizarte zibil aktibo eta implikatu bat
- f) euskal kultura babesteko gaitasun instituzionala

Presio hirukoitza identifikatzen du: kultura transnazionala, fluxu planetarioak eta estatuaren kultura hegemonikoa, “que viajan preferentemente” karretera, sare eta kanal berrietan. Horren aurrean, haien Kulturaren (maiuskulan) alde apustu egiten ez duten kulturak, eta ez dutenak hura zirkuitu teknologiko, produktibo eta kreatiboekin lotzea eta redes de influencia/relacionekin ere lotzea, haien kutruaren deterioro bat sufrituko dute. Horretarako kultur politika definitu eta partehartzaile bat behar da, egitura ekonomiko jasangarri bat duena, eta demokratizazio eta integrazioaren baitan egitea, agente guztiak norabide berean bultzatuko dituen.

Nola ikusten dun EH “Pequeños, emprendedores y con problemas de convivencia”.

Esandakoak 4 pertzepzio aldaketa eskatzen ditu:

- a) beste era batean begiratzea gure kultura
- b) Beste garrantzia eta forma ematea kultur politikari
- c) birpentsatzea ekonomia kulturatik, edo hobe, ekonomia kultura eta ezagutzatik berpentsatzea
- d) politika komunikatiboa abordatzea

3. Beste era batean pentsatzea euskal kultura

Kulturaren preserbazioaz haratago sorkuntza, elkartruke eta produkzio zirkuituetan inskribatzeko. Horretarako garapen kultural konsensuatu bat behar da. Printzipioz, espresio biolentoen desagertzea indar batzuk esparru eraikitzaile eta sormenezkoetara bideratzea posible egingo luke. Honek hemen dauden bi kontu delikaturari aurre egitea eskatzen digu: Espazio kulturala eta inmigrazioa.

A Espazio kulturala

EH ko espazio kultural eta komunikatibo baskoa ez da ez elite kulturizida batzuk desagerrarazi nahi duten asmakizun (entelekia) bat, eta ez soilik proiektu politiko batek elikatzen duen espazioa, zein euskal kutrua aitzakia besterik ez proiektu politikorako.

Euskal Herria baskoi edo baskoi-nafarren komunitatea da, eta aldakorrak baino identifikagarriak diren bizimodu eta identitate kulturala dauka. EH gainera subjektu historiko bat da, historia identitario eta komunitario konpartitu bat duena (arbasoak, kultura, gatazkak, hizkuntza..), eta gaur egungo erlazio sozialetan errotua (kulturalak, hizkuntzari dagozkionak, folklore, ekonomikoak..). Espazio kultural amankomun bat eraikitzea posible da ez bada proiektu politiko batekin konfunditzen. Hau da edozein planotan kooperatzeko dauden erresistentzia politikoak gainditzeko era bakarra. Komunitate kultural hau indartzeko beharrezkoa: bakea, ezberdintasunen

gestio arrazoizko bat, harreman kultural, unibertsitario, empresarial, instituzional etab.-en indarzte eta hedatze bat.

B Inmigrazioa

Hau era kudeatzaile batean abordatu behar da, ez xenofobiatik eta ez arduragabekeria edo ajolagabekeriatik ere.

Hirugarren langileen migrazio uholde bat eman da, XIX-XX mendeetan (bukaera, a mediados) emanz ena baino urriagoa baino kultur aniztasun handiagokoa. Hau onuragarria da biztanleria zaharkitu bat duen EHrentzako, etorkinek bai lanaren aldetik bai kontribuzio ekonomiko-fiskaletik bat kultura aldetik aberasgarria da.

Integrazio mutua eman dadin, horretarako mekanismoak behar direla, Frantzian adib sortu diren ghettoak saihesteko. Mestizajea onartzea, kultura ezberdinekiko errespetua, eta integrazioa eskeini behar, ez asimilazioa. Hori bai, urtetan euskeran alde egindako lana ahaztu gabe, eta beraz euskal kultura tea euskarazko kultura promozionatuz.

Inmigranteen joera hizkuntza dominantea, erderak, adoptatzeko ez da harrizkoa. Dena dela, historikoki euskal herritarrek iritzi baikorra izan dute etorkinak euskerarekin kontaktuan jartzearekiko, eta honek integrazio eta interkulturalitatea sustatzen du. Besteak beste, euskaren acceso erraz eta naturala bermatu behar da etorkinak euskerarengana hurbiltzeko. Hizkuntzari dagokionez, garrantzitsuena gazteen eta inmigranteen ondorengoengan dago, haiek baitituzte euskeraz ikasteko aukera onenak.

4. Kultura eta ekonomia

UNESCOK plantetetzen du, eta hor eztabaida dago, kulturak beste esparru ekonomikoengandik ezberdina den tratamendu bat behar duela. Gainera, kulturaren auziak alderdi ezberdinetatik beharko luke babesa (apoiu fiskal, edukatibo, industrial, kanpo harreman..). Kultura prioritariora de Kultur departamentuetan, baina esparru exekutibotik oraindik 2 mailako bezlala uksten da kultur politika eta kultura bera. Baina ezagutzaren era honetan ezin da kulturaren esparrua esparru bereizi eta atsegi bezela ikusi, gratifikantea besterik ez den esparru bezala, baizik eta gizarte baten definizio estrategikoaren espazio bezala. Hau aurrkeontuetan ikusten da, hau da, aurrekontuak erakusten dute ez dela benetan apustu bat egiten kulturean. Tradizioa hazkunde begetatiboa izan da. Kulturaren V planal berak esaten zuen "Los presupuestos de la Cultura...no pueden tener puro crecimiento vegetatibo para estar a la altura de los retos, sino que precisan de un apoyo decidido y continuado en el tiempo". (Crecimiento vegetatibo En el sistema financiero o la banca, se utiliza para definir el crecimiento que obtienes sin hacer gestión: por ejemplo; Imaginemos una entidad financiera

tiene 100 clientes, 100 cuentas y 1000 euros por cuenta, esta entidad tendría unos saldos de 100.000 euros. Si le aplicamos el concepto de crecimiento vegetativo, sin hacer nada, es decir sin captar nuevos clientes, nuevas cuentas ni nuevos saldos, solo por el efecto de crecimiento de la economía, si este crecimiento es del 5%, los saldos crecerán ese porcentaje, por lo que los saldos se situarían en 105.000 euros.)

Kultur departamentuaz gain, kulturak implikatzen ditu: Hezkuntza, industria (edizioa, artisautza, audiobisuala, multimedia..), ogasuna (politika fiskalen diseinua, sortzeileen tratamendu idoneo eta kapital pribatua erakartzeko), turismoa eta harreman internazionala (elkartrukearen auzirako).

la herrialde guztietan, aurrekontu politikak I+D, zerbitzu teknologiko, finantzario, informatikoetan zentratu, baina edukien defizit handi bat dago, zerean zirkulatzen duten edukien ("servicios y de la producción de valor añadido de naturaleza inmateriales como son la cultura, el diseño...") gabezia.

Ondorioa: ehun kultural eta komuniaktibo sentitu bat eraiki behar da, kanpotik datozen kultur produktu globalizatuen jasotzaile bakarrik izatek at, kulturaren esparruan espezializatzea, ezaguzatzen ekonomian, kultura eta komunikazioaren ekonomian. Garapenaren alderdi kualitatiboa da.